

Onze voorzitter ten afscheid

De voorzitter van ons bestuur, G.K.C. van Tienhoven, heeft, gedwongen door een steeds nijpender gebrek aan tijd, met ingang van 1 januari 1974 zijn functie als voorzitter en bestuurslid beschikbaar gesteld.

Een artikeltje waarin getracht wordt zijn verdiensten voor het WNF te schetsen, hoeft eigenlijk niet lang te zijn: woorden schieten te kort om alles was hij vanaf de oprichting van onze afdeling heeft gedaan te omschrijven. Met cijfers gaat het misschien beter: onder zijn voorzitterschap steeg het aantal donateurs tot 25.000 en de

afdracht aan de projecten van het W.W.F. bereikte alleen voor 1973 het respectabele bedrag van ongeveer f 900.000,—.

Niemand kon in het begin vermoeden dat het zo'n vaart zou lopen. Ook Van Tienhoven niet. Blijmoedig aanvaardde hij bij de oprichting van de Nederlandse afdeling zowel de voorzittersplaats als de functie van penningmeester, en dat terwijl hij ook al penningmeester was van „Natuurmonumenten”. Hij heeft het wel geweten. Toen de giften gingen binnenstromen, zat hij avond aan avond gebogen over de boekhouding, en dat terwijl hij zoveel andere dingen had willen doen, zoals het hem dierbare fotograferen van dieren en wat daar al zo bijhoort.

De veelvuldige bestuursvergaderingen waren onder zijn leiding steeds geanimeerd; een belangrijke zaak in een organisatie waar al het werk als „vrijtijdsbesteding” moet gebeuren. Met wijsheid, vriendschap en veel humor wist Van Tienhoven altijd weer een oplossing te vinden, ook al waren de problemen lang niet altijd even gemakkelijk.

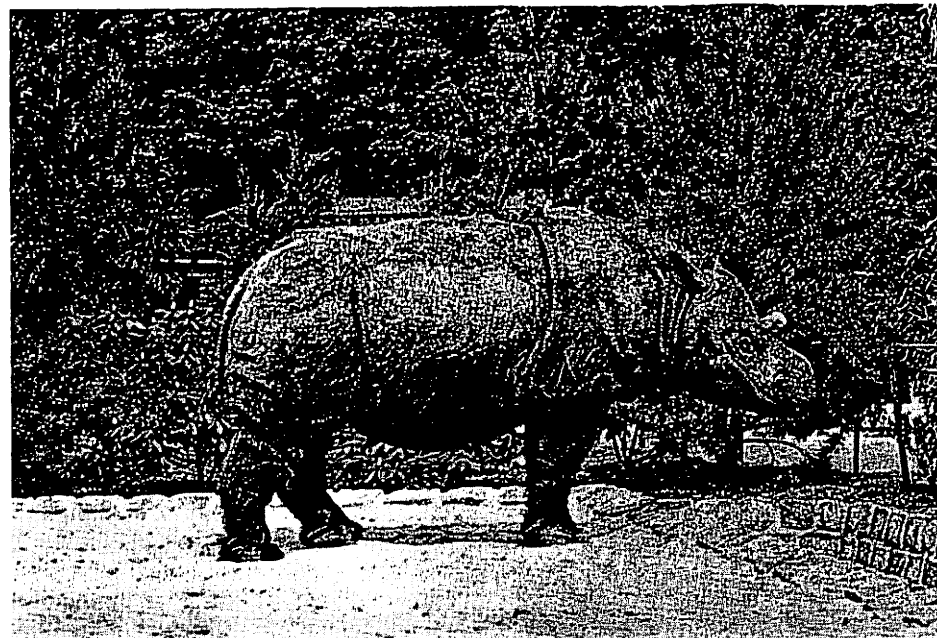
Begin 1969 aanvaardde Van Tienhoven de leiding van een nieuwe vestiging van Hambro's Bank Ltd in Amsterdam. Hem werd al gauw duidelijk dat dit veel van zijn tijd zou vergen. Aanvankelijk leek de overdracht van het penningmeesterschap aan een nieuw bestuurslid uitkomst te bieden, maar het probleem bleek daarmee toch niet opgelost. Het feit dat Van Tienhoven in zijn nieuwe werkkring vaak in het buitenland moest zijn, bleek op den duur een niet te overwinnen bezwaar.

Gelukkig is Van Tienhoven niet uit onze gezichtskring verdwenen: op verzoek van Z.K.H. de Prins der Nederlanden zal hij blijven fungeren als adviseur.

Op deze plaats rest ons nog slechts een eresaluut voor de manier waarop Van Tienhoven zijn krachten heeft gegeven aan de zaak die ons allen zo ter harte gaat.

M.W.H.

BORNER

Sumatraanse neushoorn in de dierentuin te Kopenhagen.

464

Hoe staat de Sumatraanse neushoorn in Sumatra er voor?

De jonge Zwitserse zoöloog Markus Borner heeft thans een jaar gewerkt aan project 884 (de status van de Sumatraanse neushoorn). Zijn werkzaamheden brachten met zich mee wekenlange toernee's in het oerwoud van Noord-Sumatra, waarin 600 km te voet werden afgelegd, 300 km per kano, 2000 km per auto en 1260 km per vliegtuig of helikopter, vaak onder bijzonder moeilijke omstandigheden.

Uit het door Borner uitgebrachte rapport blijkt, dat de voornaamste verblijfplaatsen van de Sumatraanse neushoorn in het Goenoeng - Leuserreservaat te voet of per helikopter bereikt kunnen worden. De plaatselijke jagers zijn alleen bekend met de randgebieden, zodat 80% van het reservaat nagenoeg onbekend gebied is gebleven.

De grote zoogdieren houden zich bij voorkeur niet hoger op dat 1500 m. Men heeft altijd verondersteld, dat het centrum van het reservaat bestond uit hoge bergen, waardoor de verspreiding van de grote zoogdieren grotendeels werd beperkt tot de grensgebieden. Uit het onderzoek van Borner is gebleken, dat deze veronderstelling niet helemaal juist is. Door het midden van het reservaat loopt over een lengte van 100 km een vallei, waarvan grote delen lager dan 1500 m liggen en een rijke dierenwereld herbergen. Deze vallei is moeilijk te bereiken, is onbewoond en er komen geen jagers. Naarmate de druk op de buitenkant van het reservaat groter wordt, zal de betekenis van dit gebied toenemen, in het bijzonder wat betreft de bescherming van de neushoorn.

PANDA-NIEUW, 10 (2) Feb 1974

Borner vond in deze vallei een goede populatie van de Sumatraanse neushoorn, talrijke herten en bosgemzen (kambing-oetan), verder muntjaks en plaatselijk veel wilde varkens. De olifant is er niet talrijk, wel de siamang en de hoelman; de orang-oetan komt hier en daar voor. Tijgersporen werden slechts een enkele maal aangetroffen.

Ook het Kloet-reservaat werd bezocht. Het is rijk aan vogels en apen (oerang-oetan, siamang en andere gibbons, hoelman en klapperaap). Van de aanwezigheid van de olifant en van de neushoorn werd in dit terrein niets bemerkt. De werkzaamheden van een onderneming die was begonnen met houtkap in het noordelijk deel van het reservaat, werden door plaatselijke autoriteiten stopgezet.

In het Kompasgebied in het zuidoosten van het Leuser-reservaat werden sporen van de tijger, hert, bosgems en neushoorn gevonden.

Borner weet te vertellen, dat er in de laatste drie jaren geen jacht meer is gemaakt op de neushoorn. Er werden ook geen nieuwe vallen gevonden. Hij is van mening, dat verschillende delen van

het reservaat, in het bijzonder de lange centrale vallei, een goede woonplaats vormen voor de neushoorn, die zich bij voorkeur ophoudt in het primaire bos. Zijns inziens vormt niet meer dan de helft van het reservaat een goed woongebied voor de orang-oetan, die daar tot 1800 m hoog voorkomt. Wat de olifant betreft, is de situatie nogal gevarieerd. De olifanten houden vast aan traditionele trekroutes, zelfs als daarin akkers zijn aangelegd of nieuwe dorpen gebouwd. Borner gelooft dan ook, dat de olifant in het reservaat tot verdwijnen zal zijn gedoemd tenzij men hun woongebied ongestoord laat. Van medewerking van de bevolking is in dit opzicht niet veel te verwachten.

Borner geeft in zijn rapport aanbevelingen om de situatie voor de verschillende diersoorten en het reservaat in het algemeen te verbeteren. Dank zij zijn onderzoek zijn we veel meer over dit reservaat te weten gekomen. Zijn suggesties zijn door het Goenoeng-Leusercomité aanvaard en zullen in overleg met de Indonesische beheerders worden uitgevoerd.

Biogrammen

DE WITSTAARTGNOE

Een eeuw geleden leefde de witstaartgnoe in de Oranje-Vrijstaat nog in ontelbare aantallen. Na de stichting van het Willem Pretoriuspark ten noorden van Bloemfontein werd de laatste kudde, die ca. 200 dieren omvatte en op een farm bij Somerville werd gehouden, in het park opgenomen. Dank zij een goed beheer is de populatie in het park weer zodanig van omvang geworden dat er dieren aan andere parken en farms kunnen worden afgestaan. Het bleek noodzakelijk een aantal bullen af te schieten omdat zij door hun agressief gedrag de opgroei van de kalveren bemoeilijkten.

KROKODILLEN IN ZUID-AFRIKA

Er is een ernstige achteruitgang vast te stellen van de krokodillen (*Crocodylus niloticus*) op de twee belangrijkste broedplaatsen in Natal (Ndumu en St. Lucia Game Reserve). Als voornaamste oorzaken hiervan beschouwt men de vernietiging van het milieu ten behoeve van de landbouw, de jacht en de stroperij en het wegtrekken van de dieren uit de broedlokaliteiten gedurende de zomer.

Enkele cijfers illustreren deze achteruitgang: winter 1962: 159 ex.; winter 1967: 116 ex.; zomer 1962 30 ex.; zomer 1967: 18 ex.

De grootste moeilijkheid wordt wel ver-

oorzaakt door het feit dat de nijlkrokodil wel wordt beschermd in Natal, maar niet in het naburige Mozambique en Swaziland. Er worden thans methoden ontwikkeld om krokodillen te kweken en er bestaan plannen voor het stichten van krokodillenfarms.

NATUURBEHOUD OP SPITSBERGEN

De uitkomst van het in 1972 door dr. Thor Larsen op Spitsbergen (Svalbard) uitgevoerde onderzoek over de ijsbeer, dat mede door het WWF werd gefinancierd, heeft tot gevolg gehad, dat de Noorse regering op Svalbard enkele nieuwe reservaten heeft gesticht (koninklijk besluit d.d. 1 juni 1973), te weten drie nationale parken, twee natuurreservaten en vijftien beschermde vogelbroedplaatsen.

GRAUWE GANZEN

De grauwe gans, die in Rusland een halve eeuw geleden nog algemeen voorkwam, broedt daar tegenwoordig nog slechts in een beperkt aantal, ver van elkaar liggende gebieden. In het midden van Siberië is de vogel helemaal verdwenen en in Oost-Siberië wordt het aantal broedparen nog maar op ca. 100 geschat. De meeste grauwe ganzen broeden in de gebieden om de Kaspische Zee en het Aralmeer. Voor de gehele Sowjet-Unie wordt het aantal broedparen op niet meer dan 60.000 geschat.

ALKEN EN PIJLSTORMVOGELS

De alken in het noorden van de Atlantische Oceaan worden sterk bedreigd. Eerst was het de stookolie, later waren het PCB's en thans is bekend geworden dat in de laatste jaren jaarlijks een half miljoen dezer vogels slachtoffer is geworden van de netten die bij de Groenlandse zalmvisserij worden gebruikt. Gelukkig zal de uitoefening van deze visvangst – behalve ten behoeve van de plaatselijke bevolking

binnen de territoriale wateren – worden stopgezet. Gevaar dreigt ook voor de pijlstormvogels in het noorden van de Grote Oceaan, waarvan naar men aanneemt er elk jaar drie miljoen terecht komen in de netten van de Japanse vissers. Tegen dergelijke aderlatingen is geen enkele soort opgewassen!

DE DOVE VARAAN VAN SERAWAK (NOORD-BORNEO)

In Serawak zijn veertien bedreigde soorten door de gouverneur op een lijst van beschermde dieren geplaatst (doejong, nevelpanter, spookdiertje, plumpe lori, Maleise spiegelpauw, acht neushoornvogels en dove varaan). De befaamde dove varaan van Serawak (*Lanthonotus borneensis*) werd in 1878 ontdekt, maar pas in de laatste tijd zijn er wat meer exemplaren van bekend geworden, in totaal toch niet meer dan 60. Deze hagedis, die niet langer wordt dan ruim 40 cm, vormt in z'n eentje een hele familie van de hagedissenorde en is o.m. gekenmerkt door het ontbreken van een uitwendige gehooringopening. Men weet er nog maar heel weinig van, maar meent dat het dier er ongeveer zo uitziet als de voorouders van de slangen. Dit laatste zal wel een van de redenen zijn dat de sbort zich in grote wetenschappelijke belangstelling mag verheugen, met o.m. als kwalijk gevolg dat een Amerikaanse dierenverzamelaar zich in een advertentie bereid verklaarde \$ 50.000 voor één exemplaar neer te leggen. Merkw aardigerwijs ontbreekt deze soort in deel 3 van het Red Data Book. Data Book.

VOORTAAN GEEN SCHILDPADSOEP!

Een reeds enige tijd geleden door het WWF gedane oproep om terwille van het voor de soepschildpad dreigende gevaar van uitsterven, af te zien van het eten van schildpadsoep (de echte wel te verstaan!), heeft o.m. in Zwitserland en West-Duitsland weerklink gevonden, zo-